Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål AW

Vil ministeren redegøre for fremtiden for dansk muslingefiskeri i Limfjordens Natura-2000 områder, når ministeren qua bekendtgørelsen pr. 1. maj 2025 de facto lukker for muslingefiskeriet i Limfjorden den 1. juli 2025? Vil ministeren kommentere på, om det efter ministerens mening er god demokratisk skik at indføre bekendtgørelser, der strider mod aftale om Havplanen af 7. juni 2023?

Svar

Tak for ordet og tak til Kristian Bøgsted og Kim Edberg Andersen for spørgsmålet.

Jeg noterer mig, at samrådsspørgsmålet dels angår fremtidens muslingefiskeri og dels Havplanen.

Eftersom erhvervsministeren også er her i dag, vil jeg fokusere på første del af spørgsmålet vedrørende muslingefiskeri i Limfjorden.

Men lad mig slå fast, at jeg er rigtig glad for Aftalen om Danmarks Havplan, som regeringen og alle Folketingets partier indgik i sommeren 2023.

Indledning

Jeg vil gerne indlede med at understrege, at det ligger mig meget på sinde at sikre gode rammer for muslingefiskeriet i Danmark. Der er arbejdspladser tilknyttet muslingeerhvervet og følgeindustrien, som er vigtige for lokalområderne. Det skal vi værne om.

Det arbejder jeg for på en række fronter i de igangværende fiskeriforhandlinger. Jeg håber meget, at jeg snart kan sige mere om resultatet af forhandlingerne.

Men jeg må også sige, at med tanke på den nuværende miljøtilstand i vores havområder, så er beskyttelse af havet en opgave, som vi bliver nødt til at tage alvorligt.

Jeg noterer mig, at baggrunden for samrådsspørgsmålet er, at Fødevareministeriet den 1. maj 2025 sendte et bekendtgørelsesudkast i høring, som blandt andet regulerer muslingefiskeriet i Natura 2000-områderne i Limfjorden.

Bekendtgørelsen er en del af vores samlede forpligtelser i forhold til miljøbeskyttelse på havet.

Vandrammedirektivet, Havstrategidirektivet, Habitatdirektivet og Fuglebeskyttelsesdirektivet, medfører alle – på den ene eller anden måde – forpligtelser i forhold til at beskytte havmiljøet, herunder også i forhold til fiskeriets påvirkning.

Jeg er helt bekendt med, at flere af disse direktiver også påvirker muslingefiskeriet.

Det stiller store krav til, hvordan vi bedst muligt støtter op om erhvervet, når disse situationer opstår.

Det vil jeg komme tilbage til senere i talen.

Habitatdirektivet

Jeg vil gerne bruge lidt tid på at beskrive baggrunden for, at bekendtgørelsen er sendt i høring.

Bekendtgørelsesudkastet er udarbejdet som led i implementeringen af EU's habitatdirektiv. Direktivet forpligter Danmark til at sikre beskyttelse og opnåelse af *'gunstig bevaringsstatus'* af en række bestemte habitattyper, såsom 'stenrev', 'sandbanker' og 'lavvandede bugte og vige', samt specifikke arter, f.eks. marsvin og sæler.

Jeg vil gerne understrege, at det er en bunden opgave for os som EU-land at tage de nødvendige skridt for, at Danmark lever op til direktivforpligtelsen.

Ansvaret for Habitatdirektivet ligger som udgangspunkt hos Ministeriet for Grøn Trepart, og ministeriet fortolker rækkevidden af direktivets forpligtelser. Ansvaret for den marine del af

direktivet er dog forankret i Miljø- og Ligestillingsministeriet.

I medfør af habitatdirektivet har Miljø- og Ligestillingsministeriet udpeget de marine Natura 2000-områder til beskyttelse af blandt andet en række bundhabitater.

Fødevareministeriets forpligtelse er i den forbindelse at indføre den nødvendige regulering af fiskeriet, som en del af den samlede danske opfyldelse af direktivets målsætninger.

Habitatdirektivet er vedtaget i 1992 og vi har i Danmark fortsat et væsentligt implementeringsarbejde foran os for at beskytte den natur, som direktivet omfatter.

Og det er netop det, der er formålet med bekendtgørelsen; At beskytte bundhabitaterne i en række kystnært beliggende Natura 2000-områder.

Den næste opgave bliver at beskytte bundhabitater i de Natura 2000-områder, der ligger længere fra kysten, hvor også andre lande har fiskerirettigheder. Det skal ske i en EU-proces med forhandling med de berørte lande og det vil forventeligt tage et par år.

Endelig skal Fødevareministeriet også forholde sig til behovet for beskyttelse af en række havpattedyr og havfugle mod eventuel påvirkning fra fiskeriet.

Ministeriets plan er, at der senest er udarbejdet forslag til den nødvendige regulering af fiskeriet på alle områder, inden udgangen af 2027.

Muslingefiskeri i Limfjorden

Det anføres i samrådsspørgsmålet, at bekendtgørelsesudkastet ”de facto lukker muslingefiskeriet i Limfjorden”.

Lad mig understrege, at bekendtgørelsesudkastet udelukkende regulerer muslingefiskeriet i selve Natura 2000-områderne i Limfjorden. Udkastet

ændrer *ikke* på mulighederne for at fiske uden for Natura 2000-områderne i Limfjorden.

Ifølge DTU Aqua blev ca. 40 procent af landingerne af blåmuslinger i perioden 2020-2024 fisket i Natura 2000-områderne i Limfjorden.

Ser vi på hjertemuslinger, så foregår dette fiskeri alene uden for Natura 2000-områderne, og påvirkes således ikke af bekendtgørelsen.

I perioden 2020-2024 udgjorde det samlede fiskeri efter muslinger, østers og søstjerner i Natura 2000-områderne i Limfjorden i gennemsnit ca. 11 mio. kr. ud af i alt 50 mio. kr. for hele fjorden.

Disse tal skal dog tages med det forbehold, at fiskeriet de senere år er ændret væsentligt af flere årsager.

Eksempelvis lukkede fiskeriet efter fladøsters i 2022 efter et kollaps i bestanden på grund af sygdom.

Og bestanden af blåmuslinger er i de senere år blevet markant mindre. Denne nedgang ses ifølge biologerne i hele Nordeuropa – ikke kun i Limfjorden.

Med det sagt, så har jeg fuld forståelse for, at Natura 2000-områderne i Limfjorden naturligvis har stor betydning for muslingefiskeriet.

Jeg har allerede nævnt fiskeriforhandlingerne og jeg vil senere komme lidt ind på, hvordan vi skal hjælpe erhvervet i den svære situation, de står i.

Muslingefiskeri i medfør af Habitatdirektivet

Fødevareministeriet har i en årrække givet tilladelse til muslingefiskeri i tre Natura 2000-områder i Limfjorden; Løgstør Bredning, Lovns Bredning og Nissum Bredning.

Tilladelserne er givet på baggrund af en miljøkonsekvensvurdering af fiskeriet, som er udarbejdet jævnfør habitatdirektivets artikel 6.

Det faglige grundlag for vurderingerne leveres af DTU Aqua.

Miljø- og Ligestillingsministeriet har løbende og senest i foråret 2024 præciseret tolkningen af habitatdirektivets krav til indholdet af miljøkonsekvensvurderingerne.

Miljø- og Ligestillingsministeriet bemærkede blandt andet, at der skulle tages højde for den kumulative effekt af alle menneskeskabte påvirkninger i områderne, herunder også kvælstofudledninger fra land. Det betyder, at iltsvindsarealet som minimum bør indgå i beregningen af det kumulerede areal i Natura 2000-området, som er negativt påvirket.

På denne baggrund vurderer både DTU Aqua og Fødevareministeriet, at der ikke længere vil kunne tillades fiskeri med muslingeskraber i Natura 2000-områder, der i forvejen er stærkt præget af

menneskeskabte påvirkninger. Dette vil eksempelvis gælde for Natura 2000-områderne i Limfjorden.

Derfor er der heller ikke udstedt tilladelser til muslingefiskeriet i indeværende sæson, som begyndte i september 2024.

Og det er også ministeriets forventning, at der *ikke* vil blive udstedt tilladelser i den kommende sæson – uagtet om de tre områder i Limfjorden indgår i bekendtgørelsen.

Processen for bekendtgørelsen

Jeg er bekendt med kritikken af, at det kom som en overraskelse, at bekendtgørelsen blev sendt i høring.

Jeg vil gerne understrege, at det var et udkast, som blev sendt i høring – netop med det formål at få interessenternes bemærkninger. Det er almindelig praksis at sende bekendtgørelsesudkast i offentlig høring inden udstedelse af bekendtgørelser.

Jeg har fået oplyst, at Fødevareministeriet har modtaget 23 høringssvar.

Jeg har også fået oplyst, at de præciserede krav til vurderingerne – som jeg netop har gennemgået – blev drøftet på møder i muslingeudvalget i juni og igen i september 2024.

Med det sagt, så tager jeg selvsagt kritikken til efterretning. Jeg er optaget af, at ministeriets samarbejde med fiskerierhvervet og andre interessenter er præget af transparens.

Vi skal altid stræbe efter at skabe langsigtede rammer for fiskeriet. Det har blandt andet været en af mine prioriteter i fiskeriforhandlingerne.

Ændringer i bekendtgørelsesudkastet

Det er som sagt både Fødevareministeriet og DTU Aquas vurdering, at der på nuværende tidspunkt ikke kan udstedes tilladelser til muslingefiskeri i Natura 2000-områder med høj grad af fx

kvælstofpåvirkning. Det gælder desværre områderne i Limfjorden.

Men det betyder ikke, at muslingefiskeriet i områderne i al evighed er udelukket.

Jeg lægger derfor op til, at bekendtgørelsen justeres således, at et fiskeri kan tillades hvis områdernes tilstand i fremtiden forbedres.

Altså, at muslingefiskeri i områderne kan tillades, såfremt der foreligger en positiv miljøkonsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.

Ændrer det så noget for muslingefiskerne nu og her?

Nej, det gør det desværre ikke.

Til gengæld sikrer denne ændring til bekendtgørelsen, at et eventuelt fremtidigt muslingefiskeri vil være muligt.

Fremtidige muslingefiskeri

Hvad gør vi så for at hjælpe muslingefiskerne i den svære situation, som de står i nu?

Som nævnt indledningsvist mener jeg, at der er behov for mere langsigtede rammer, så fiskeriet og muslingesektoren kan udvikles i en mere grøn og skånsom retning.

Jeg mener blandt andet, at vi bør satse mere på produktion af opdrættede muslinger, både i anlæg i vandsøjlen og på planlagte kulturbanker på bunden, som en alternativ kilde til muslinger fra fiskeri på vilde bestande.

En planlagt og stabil produktion kan gøre sektoren mindre afhængig af fiskeri på vilde bestande.

For at nå dertil er der flere mulige skridt at tage:

- Vi kan støtte omstillingen fra fiskeri til opdræt.

- Vi kan tilpasse kapaciteten til fiskerimulighederne og støtte ophugning af fartøjer.
- Og vi kan udarbejde en langsigtet plan for omplantning af muslingeyngel til steder, hvor naturen er egnet til muslingeproduktion.

Det arbejder jeg for i fiskeriforhandlingerne. Og jeg håber, at disse initiativer kan være med til at sikre fremtidens muslingeerhverv.

Tak for ordet.